

■ **Dr. Németh Ferenc**, az SzVMSZK elnöke bevezetőjét egy másik örökös tanulsággal indította, hogy több kisebb probléma véletlenszerű egybeesése vagy sorozata indít el egy komolyabb eseményt. A West Balkánban történtek sajnos súlyos hiányságok sorára világított rá, ami nemcsak a szervezőket, hanem a törvényalkotókat is terheli, hiszen konkrét rendelet sem volt eddig az időszakos, teljes körű, a biztonságos üzemeltetésre irányuló átvizsgálásokra és a nyitáshoz való engedélyezés is formális volt. Annak például már senki nem járt utána, hogy egy áruházi eladótérnek tervezett épületrész biztonságilag egyáltalán megfelel-e egy szórakozóhelynek. Az engedély valójában 300-310 főre szólt, de a szerencsés kívül rekedt fiatalok 4901-es sorszámú belépőkarzalagot is birtokoltak.

► A tragédia időpontjában kb. 2800-2900 fő volt odabent, ez kb. 50 x 50 cm/fő! A többiek vajon hova akarták beengedni? ► A második fatális hiba, hogy ugyanazon, egyetlen ajtón, egyszerre folyt a be- és kiléptetés! ► Nagy kérdés, hogy volt-e valamilyen kommunikáció a biztonsági személyzet tagjai között? Alapvető szakmai elvárás, hogy a tömeget kezelni tudni kell, mind szakmailag, mind állomány-nagyságrendileg. ► Miért nem nyitották ki a vészkijáratokat, amennyiben voltak? ► Bizonyos létszám felett már egészségügyi személyzetre is szükség lenne. ► A Nyugati tér alapjában véve kiváló helyszín (térfelügyelő kamerák, közösségi közlekedési csomópont, taxi stb.), a biztonságos megérkezés, hazajutás és jó közbiztonság feltételei is adóttak egyben. Ugyanakkor a térfelügyelő kamerák monitorjait felügyelő személyzetnek vajon miért nem lett gyanús az órákon át, a téli hidegben, szabadban tolongó párezres(!) tömeg, amely létszámát elég pontosan meg lehet becsülni a technika adta lehetőségek révén. ► A helyszín kapcsán nagyon fontos megjegyezni, hogy az éjszakai, s gyakran tragédiával végződő, „diszkóbaesetek” mindig olyan helyszínről hazafelé történnek, amelyek sajnos csak gépkocsival, motorke-rékpárral megközelíthetők. Az ilyen környéken bizony a közbiztonság is hogy kívánnivalót (rossz közvilágítás, gondozatlan fás, bokros területek stb.).

Ez utóbbi gondolat keretében merülhet föl a

A biztonságos szórakozóhelyekért

KLUBNAP SZAKÉRTŐI ELŐADÁSOKKAL

„Nincs baj, amíg nincs baj” – szokták mondani, amikor valami rendellenességre, szabálytalanságra fény derül, de még nem történt belőle semmilyen probléma. A hanyagság, nemtörődomség, a minél nagyobb profit érdekében tudatosan „bevállalt” kockázati tényezők valójában egyfajta időzített bombák, s csak idő kérdése, hogy mikor fog bekövetkezni anyagi kár vagy rosszabb esetben tragédia. A mindennapos híradásokból ismertté vált West Balkán esete kapcsán és az időközben megkezdett nagyszabású ellenőrzéseket követően a Személy-, Vagyonyvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara érdekes és tanulságos, előadássorozatot szervezett, első sorban az őrző-védő szolgálatot ellátó cégek vezetőinek legfőbbképpen a megelőzés és a szakszerűség jegyében. A szakmai nap időpontjáig három szórakozóhelyet zártak be a hatóságok a súlyos hiányságok miatt. De újra felmerült a kérdés – mint már olyan sokszor az életben –, miért kellett ezúttal három fiatalnak meghalnia ahhoz, hogy történjen végre valami?! Még belegondolni is horror, hogyha például tüzeset miatt kellett volna evakuálni!

szülők felelőssége is, hiszen csak olyan helyre szabadna elengedni a fiatalokat, amit maguk is biztonságosnak ítélnék. Ebben ma már szerencsére az internetes honlapok is segíthetnek vagy érdemes a helyszínt közelről is szemügyre venni. Ettől függetlenül a túlzott alkoholfogyasztás és a drog még mindig kockázatot jelent. Az üzletekben tilos a 18 év alattiak alkohollal való kiszolgálása, holott egy szórakozóhelyen részegre ihatják magukat.

A témában természetesen felmerül a fiatalok közösségi felelőssége is, hogy ha bármi baj történik, segítsenek egymáson és ne hagyják cserben társaikat, még akkor sem ha történetesen ismeretlen személyről van szó!

■ **Dr. Bilkei Pál**, szakpszichológus előadásában kiemelte, hogy a pánikot kezelni már lehetetlen, csak megelőzni lehet. Ezzel mindenki-

nek tisztában kell lenni, a közönségnek, a szervezőknek és a biztonsági személyzetnek egyaránt. Az alapvető magatartásformák kialakításában nagy szerepe van mind a szülői, mind a pedagógusi nevelésnek. Igaz, hogy nemtől és kortól függetlenül egy sokkoló esemény, vészhelyzet menekülésre készíthet minket, azonban nem mindegy, hogyan tesszük. El kell kerülni, hogy átterjedjen ránk a tömegpszichózis, tudatosan ne legyünk a tömeghisztéria része. A pánikot olyan egyszerű dolgokkal is meg lehet akadályozni, mint például zárt helyen

vagy szabad téren este, a világítás felkapcsolásával és az egyértelmű, pontos tájékoztatással. Ezek hiánya és a szervezők felelőtlensége követelte őt ember életét, azon a bizonyos 2006 augusztus 20-án is.

A West Balkánban állítólagos késelés híre váltotta ki a nem kívánt tömegreakciót, pánikot, így tényleges indok nélkül tömegével kezdtek menekülni az emberek a felsőbb szintről ugyanazon a lépcsőn, amelyen az érkezők próbálták meg feljutni.

Az emberek viselkedését nagyban befolyásolja az alkohol és a drog együttes hatása, ami két végletet okozhat: vagy tudattalan cselekvést vagy cselekvőképtelen állapotot. Az előbbi a többiekre nézve, míg az utóbbi az egyénre nézve igen veszélyes. A 14-15 évesek mintegy 25 százaléka már kipróbált valamilyen drogot és sajnos fenn áll a súlyosbodás veszélye, a drogfüggőség kialakulása. Mindez a család és a társadalom pozitív funkciójának hiányára vezethető vissza.

A negatív viselkedést ugyanakkor nemcsak az alkohol és a drog, hanem a túl erős hanghatás és a villódzó fények is előidézhetik, amelyek nagyban hozzájárulnak a diszkóbaesetek kialakulásához is.

Továbbá, nem szabad elfelejteni, hogy az ember egy általános, ősi természetes reakciója, hogy idegessé, nyugtalanná válik, zavaróan hat rá, ha tömegben vagy szűk helyen kell összezsúfolódnia, ezen pedig nem igen lehet változtatni, ezért nem szeretünk bezsúfolódni liftekbe vagy tolongani buszon, villamoson.

Nagyon fontos még megemlíteni, hogy természetes fejlődési folyamat, az amikor a ➤

A biztonságos szórakozóhelyekért

➤ gyermek megpróbál 12 éves kora körül önállóan, kezdi kialakítani saját életét, életét, az addigi családi környezet helyett egyre inkább saját társainak közösségét, társaságát kezdi el keresni. Ez 14–18 év között még inkább felerősödik és valójában nem akarnak semmi rosszat, csak minél több időt, minél tartalmasabban együtt tölteni saját korosztályukkal. Azonban, hogy hol, hogyan és milyen körülmények között ez bizony már társadalmi felelősség és nevelés kérdése!

■ **Dr. Frank György**, mérnök-tanár, az SzVMSZK tudományos szakmai csoportjának vezetője mögött hosszú szakmai pályafutás

áll, őt kérték fel a tragikus eset kivizsgálására. Már előadása elején kiemelt problémaként említette a vendéglátóhelyeket, mint régi és állandó problémás eseteket a tűzriadó és kiürítési terv vonatkozásában,

de itt is főleg a néhány száz fős, táncos, zenés szórakozóhelyek esetében vannak gondok. Minden esetben, folyamatosan lennie kell(ene) egy szakmailag megfelelő, átgondolt kiürítési tervnek (tűzeset, bombariadó stb.), amit az ellenőrző hatóságnak is be lehet ellenőrzéskor mutatni. Külön kiürítési tervet célszerű kidolgozni, egy-egy eseti eseményre, például ha egy sportcsarnokban koncertet tartanak vagy egy étterem-kávéházban zenés, táncos est van.

Ezzel párhuzamosan felmerül az őrző-védő cégek felelőssége is, mert ilyen esetekben meg kellene tagadni a szerződéskötést és a munkát(!), ha nincs konkrét kiürítési terv és a rendezvény kapcsán nincsenek megnevezve a szervezésért, levezetésért felelős személy(ek). Ugyanakkor a menekülési útvonalakat ki is kellene függeszteni – lásd szállodák, irodaházak, bevásárló központok – és a vészkijáratokat jól láthatóan jelölni, amelyeknek a tervezett létszámmal arányban kell lenni. Életbe vágó lehet egy mindentől független minimális tartalékvilágítás kiépítése és füstelszívó! Ezzel párhuzamosan a biztonsági személyzetnek is megfelelő szakszerű képzésben kell részesülnie, de nemcsak elméletben, hanem közös gyakorlatokon is. Alapvető elvárások a kiváló kommunikációs eszközök mellett egy vezetőszemély és egy vezetési

pont, ahonnan az objektum szinte minden szeglete belátható kisebb alapterület esetén. A személyzetnek egyértelműen megkülönböztethető öltözködést kell viselnie, ami az egymással való kapcsolattartást is megkönnyíti. A kiürítés elrendelése után már senki sem léphet be a helyiségbe, majd a biztonsági személyzetnek kell követnie az utolsó menekülőket, meggyőződni arról, hogy nem maradt-e bent valaki valahol (mosdó, WC, ruhatár stb.), vagy nem gátolja-e sérülés menekülésben.

A kiürítési idő élet-halál kérdése. A West Balkán esetében ez 5 perc(!) lehetett volna hivatalosan, az utólagos szakértői szemle alapján, a gyakorlatban kb. 61 perc lett volna a minimum!

A fenti témával kapcsolatban legalább 20 különböző ajánlható szakirodalom, tanulmány látott már napvilágot az elmúlt két évtized során.

■ **Dr. Németh Zsolt**, PhD, kriminológus, ny. r. ezredes, a Rendőrtiszti Főiskola tanára a társadalom és a biztonságos körülmények megteremtésének szerepét emelte ki előadásában. Az éjszakai élettel kapcsolatos szabályozások nemcsak Európában, de világszerte minél előbb megoldandó feladatot jelentenek.

A biztonságos háttér megteremtése egyszerűbb feladat, mintsem szabályok tömegét alkotni. Erről már az olasz Beccania 1761-ben írt, a világ első kriminológiai tanulmányában. Rávilágított arra, hogy hiába a várbörtön, a szinte mindennapos akasztások, a bűncselekmények száma mégsem csökkent a kívánt mértékben. A szankciónak bizonyos szinten negatív társadalmi hatásai is lehetnek, ellenben fontos megelőző szerepe van a nevelésnek és a szocializálódásnak. Ezen kívül nem szabad megfeledkeznünk a társadalmat ért szociális, gazdasági és politikai hatásokról sem, amelyek szintén befolyásolják egy társadalom viselkedését.

A társadalomnak a nevelésben kell kiemelt szerepet adni, míg az államnak a jogi, törvényi szabályozásban és azok gyakorlati betartatásában, ellenőrzésében kell szerepet vállalnia. Sürgősen felül kell vizsgálni, hogy miért maradtak abba és haltak el fokozatosan olyan állami kezdeményezések, mint például a 2000-ben elkezdődött „Drogstratégia”? Fontos szempont az üzemeltetők és a fiatalok

megnyerése, mert egy „jó helyre” többen mennek.

Az ellenőrzések megítélése azonban eléggé eltérő és nem hozták meg a kívánt eredményt sem. A biztonsági tényezők mellett az ellenőrzéseknek ki kellene terjednie a személyzet szakképesítésére, az egészségügyi feltételek megteremtésére is. Erre az esetleges, tömeges rosszullétek miatt van szükség minden tömegrendezvényen. Végezetül, de nem utolsósorban nagyon fontos tervezési szempont, a szórakozóhelyek kellemes klímája télen-nyáron, hatékony légcserével együtt, mert ez is a jó közérzet egyik alapfeltétele.

■ **Madács István**, ny. r. alezredes, a Pannon Guard Zrt. rendezvénybiztosítási igazgatója a nagyszabású, több ezer főt megmozgató

sport- és zenei rendezvények (meccsek, koncertek) biztosításának módszereiről, biztonsági feltételeiről beszélt előadásában. Sajnos ezen területen is van javítani való, ilyen például a megalkotása óta hiányos

54/2004 sporttörvény, míg a 2004/I-es már megfelelő. Az ilyen nagyszabású rendezvényeknél felül kell vizsgálni a szervezők felelősségét akár marketing vonatkozásában is, mert már volt példa rá, hogy egy futballmeccs főszponzora ingyenes sörkuponokat osztogatott, ami közvetve fokozta a rendezvény veszélyét. A meccsek eleve a kockázatosabb kategóriába tartoznak, nem beszélve a szurkolótáborok közti viszonyról és sajnos az előforduló garázda elemekről, akik csupán a balhé kedvéért érkeznek.

Ezen esetekkel kapcsolatban rávilágított a konfliktushelyzetek kezelésére, azok jogi nehézségeire is, amelyek mind koncerten, mind sportrendezvényeken előfordulnak, mert a rend érdekében valamilyen intézkedést fogatósítani kell – például verekedés, rongálás, jogtalan bejutási szándék, stb. esetén – ezzel garantálva a nyugodt, kulturált szórakozásra vágyók élményét. Azonban sajnos előfordulnak igen negatív történések is, amikor a jogos intézkedés miatt a garázda elemek bosszúból bántalmazással, testi kényszerrel vádolták meg hivatalosan a biztonsági őr. Másik esetben, a más(ok)tól elszenvedett testi sérüléssel próbálták meg a biztonsági személyzetet megvádolni.

Ezek jogosságát, valóságtartalmát fénykép

Falusi bál tömegtragédiával

Sajnos hazánk történelmében már volt egy hasonló eset immár 101 évvel ezelőtt, amelyről magam, a cikk írója is olvastam.

■ Valószínűleg nem sok embernek mond valamit a mai Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Ökörítőfűlpös (egykor Szatmárökrítő) falu neve. A szörnyű tragédiát itt is a kapzsiság és a felelőtlenség alapozta meg és egy szerencsétlen véletlen teljesítette be.

1910 március 27-ére „eddig soha nem látott” bált szerveztek, a hírverés már február végén megkezdődött és sereglettek is az emberek a környékbeli falvakból is szép számmal. A helyszín nem volt más, mint egy régi, kb. 200 négyzetméteres vályogfalú, istállóként, magtárként is funkcionált, használaton kívüli épület, természetesen öreg, száraz fa gerendákkal és szalmatetővel. Mindkét végén jókora kapukkal és két oldalt egy-egy kis ajtóval, közülük az egyik már rég nem volt használatos és belülről eltakarták. A másik maradt a be- és kijárat egyben, itt kellett fizetni a belépésért. A két nagykaput kívülről gondosan eltorlaszolták lócákat szegeztek le és betámasztották, nehogy bárki is ingyen bejusson! A földön azonban még maradt szalma és ágtörmelék, az oszlopokat házilagos papírláncokkal és serpentinekkel tették szebbé, a csúnya falrészeket ponyvával takarták el. Felfüggesztették a papírlampionokat, bennük gyertyával, a nagyobb fényhez több petróleumlámpát is felkötöttek. A falu előljárói és más szervezők csendőrt nem hívtak, mert féltek, hogy ha veszélyesnek találja a mulatságot, betiltatja és a szomszéd faluból tűzoltókat sem kértek, mert helyben nem volt és csak pénzért lettek volna készségszolgák!

A bál kezdetben minden gond nélkül zajlott, amíg az épület zsúfolásig meg nem felt és a hangulat a tetőfokára hágott. A táncolók mozgása vagy a zenekar fúvósai keltette légáramlat vagy kisebb ütés – a régi elmondások szerint – kibillentette egyensúlyából az egyik lampiont, amit a benne lévő gyertya lángra lobbantott. Egy párjával táncoló fiatal férfi megpróbálta leverti és eltaposni az égő lampiont, azonban a helyzet ettől még súlyosabbra fordult. Meggyulladt a földön hagyott szalma és apró gallytörmelék és a lángok pillanatok alatt szétfertedtek, felkúsztak a falon, belekaptak a táncoló emberek ruháiba és innen már nem volt kiút. Hamarosan a gerendákra és a tetőre is áttért a tűz, az emberek egymást taposva igyekeztek kijutni az egyetlen nyitva hagyott kis ajtón, mivel a két nagykaput senki nem bírta kitörni. Azonban hamarosan az egymást agyonnyomó embertömeg miatt az ajtó is elérhetetlenné vált. Sokaknak a még nem lángoló gerendákon sikerült felkapaszkodniuk és a tetőt megbontva kijutniuk a szabadba, de hamarosan a fal egy része sem bírta a nyomást, kidőlt, ahol ismét pár tucat embernek sikerült megmenekülni. A végzetes mozzanatot a lángoló tetőszerkezet beomlása jelentette. Összesen 312 ember lelte halálát azon az estén, közülük 126-ot nem is tudtak beazonosítani. A többség azonban nem megégett, hanem halálra taposták vagy füstmérgezést kapott. S volt olyan hős is, aki helyhiány miatt nem jutott be, de mégis 7 embert vonszolt ki a lángokból, s akkor vesztette életét, amikor épp a nyolcadikat igyekezett kimenteni. A tragédia után napokig temettek, majd emlékoszlopot állítottak.

Így ért véget az eddig legszörnyűbb, falusi mulatságnak indult esemény.

vagy videofelvétel hiányában elég nehéz eldönteni, megítélni, azonban a biztonsági szolgálat tagja azonnali felfüggesztésre kerül, az ügy kivizsgálása 1-2 évig is eltarthat. Addig a megvádolt személy munkáját nem végezheti és komoly presztízsvesztése is elszorult. Egy nagyszabású, több ezer fős rendezvényhez jellemzően szükség van a hatóságok (rendőrség, polgárőrség) bevonására is, jellemzően a környék, a megközelítési útvonalak biztosítása kapcsán. Tapasztalatokra alapozva 8-9 ezer fős rendezvényhez minimum 100 fős biztonsági szolgálat szükséges, kb. 5-10 fős tartalékkal és a vezető személy mellé még 2 fő tartalékvezető szükséges. Sőt, előfordulhat, hogy létszámkorlátok miatt két külön cég együttes állományára is szükség lehet. Az események függvényében szükségessé válhat menet közbeni létszám-átcsoportosítás is.

A kockázati tényezők minimalizálhatók egy pontos, mindenre kiterjedő szakmai egyeztetéssel, megbeszéléssel a szervezők és a felkért cég között. A teljes feladat három fő részből áll össze: ► tervezés, előkészítés, ► gyakorlati végrehajtás, ► értékelés, elemzés.

Az utóbbi különösen fontos a jövőbeni megbízások elnyerése és a hibátlan végrehajtás érdekében.

Az első és második pont lényeges elemei:

► programmegyeztetés, kockázati tényezők felmérése, ► kik végezték korábban a biztosítást és miért történt esetleges váltás? ► helyszínbejárás, ► felállítási helyek kijelölése, érkezési, távozási útvonalak tisztázása, ► menekülési útvonalak ismertetése, ► vendégszámtól függő mozgó elsősegélynyújtók és mentőautók biztosítása! ► művészek vagy sportolók útvonalainak biztosítása, személyi biztonság, külső-belső területek, ► szekciók (érkezés, távozás, vendéglátó-egységek, lelátó, küzdőtér, színpad stb.), ► szükségesek-e mozgó járőrök? ► várható időjárási tényezők és napszak figyelembe vétele (közönség reakciója).

A végrehajtás során figyelembe kell venni az egyes posztok jelentette megterheléseket is (téli hideg, tűző nap, rendkívüli zajterhelés) és bizonyos időn belül cserélni, „forgatni” (átírányítani) kell a személyzetet.

Az események kapcsán nagyon fontos megjegyezni, hogy nemcsak vészhelyzet, hanem extázisig fajult pozitív reakciók szintén jelenthetnek „negatív” eseményt, mint például kordonon való átugrás, átnyúlás, tömeges érintési vágy, színpadra való feljutási kísérletek. Ezt szintén meg kell akadályozni, de természetesen teljesen más módon.

A gyakorlati végrehajtás során nagyon fontos, hogy mindenki tisztában legyen, melyik

egységnek mi a feladata, tagjai melyik posztokon található. Váratlan eseménynél önállóan tudjon helyesen dönteni, cselekedni, szükség esetén segítséget kérni (tartalékember). Kiemelt kérdés a megbízható kommunikáció, a készülékek és más eszközök működőképességének ellenőrzése, tartalékeszközök biztosítása és azok fellelési helyének ismerete, ugyanígy a vezetési pont kijelölése és helye. Időjárástól függően frissítő, meleg ital, esőkabát stb. biztosítása, felvétele vagy eljuttatása a posztokra.

Az esemény befejeztével következhet a pihenés, az elemzés, megbeszélés és a tapasztalatok megosztása, javaslatok felvetése szakmai körökben.

*

A klubnap előadássorozata számos fontos, lényegi és alapvető problémára, szabályra, követelményekre, azok betartására mutatott rá. Egyformán érintve az engedélyezést, az időszakos hatósági ellenőrzést, a szervezők felelősségét, az örző-védő személyzet felkészültségét és több alapvető műszaki, technikai feltétel meglétét, fontosságát.

Azonban továbbra is érthetetlen, hogy mért kellett ismét embereknek meghalni azért, hogy komolyabban vegyük az élet dolgait és érdekeljen a szabályozás, ellenőrzés jövője.

Kiss B.